

CENTAR ZA NENASILNU AKCIJU
CENTRE FOR NONVIOLENT ACTION

ured u Beogradu:
Studentski trg 8/5A, 11000 Beograd,
Srbija i Crna Gora
Tel: +381 11 637 661, 637 715
Fax: +381 11 637 603
cna.beograd@nenasilje.org
www.nenasilje.org

TROMESEČNI IZVEŠTAJ

DECEMBAR 2002. - FEBRUAR 2003.

Centar za nenasilnu akciju (CNA) je nevladina i neprofitna organizacija čiji su osnovni ciljevi izgradnja mira, razvoj građanskog društva, regionalna saradnja i promocija kulture nenasilja.

Naša glavna aktivnost je organizovanje i vođenje treninga (seminara) iz nenasilne razrade konflikata i podrška grupama i pojedincima koji žele da se bave ovom vrstom rada. Kroz treninge iz nenasilne razrade konflikata imamo kao cilj razvoj političke svesti učesnika/ca i širenje vještina nenasilnog ophođenja sa konfliktima. Na treninzima CNA okuplja ljude iz svih krajeva Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Jugoslavije i Makedonije, time dajući posebnu važnost umrežavanju i komunikaciji među ljudima iz različitih krajeva, podržavajući proces razgradnje predrasuda i izgradnje poverenja.

CNA je počeo sa radom 1997. godine otvaranjem ureda u Sarajevu. Ured u Beogradu je otvoren 2001. godine. CNA je ogranak nemačke organizacije KURVE Wustrow.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
1. UVOD	3
2. GLAVNE AKTIVNOSTI	5
2.1. Program Trening za trenere/ice iz nenasilne razrade konflikata (faze V i VI)	5
2.2. Sastanci sa Udruženjima boraca u Knjaževcu i Medveđi	8
3. OSTALE AKTIVNOSTI	10
3.1 Godišnji sastanak članova i članica CNA	10
4. PLAN AKTIVNOSTI	12
4.1. CNA plan aktivnosti za 2003. godinu	12

1. UVOD

Drage prijateljice i dragi prijatelji,

Period od decembra do februara u beogradskom uredu protekao je u radnoj atmosferi i uglavnom dobrom raspoloženju. Novogodišnji (a i oni koji im prethode i oni koji posle njih slede) praznici protekli su nam prilično mirno. Čini se kao da ih je čitav tim iskoristio da se malo odmori posle velikog broja aktivnosti i jako ispunjenog radnog plana koji smo imali u prošloj godini.

Deo tima je bio angažovan na V i VI fazi Treninga za trenere/ice koja je obuhvatila prateće sastanke sa učesnicima u pripremama njihovih treninga kao i petodnevni trening u Bečeju za koji slobodno možemo reći da je bio obeležen najvećim brojem spoljnih poteškoća u našem dosadašnjem radu.

Bili smo u poseti nekim od boračkih udruženja u Srbiji u okviru istraživanja vezanog za nastavak projekta «Suočavanje s prošlošću».

Preselili smo ured na novu adresu - u stan sa dosta svetlosti i prostora što nam je veoma bitno da se osećamo dobro. Efekti su odmah vidljivi kroz raspoloženje nas koji u tom uredu radimo. Nadamo se da nas usputne poteškoće oko uvođenja telefona i priključenja na internet neće potpuno iscrpeti na šta dosadašnja situacija ukazuje...

CNA timu u sarajevskom uredu se priključila još jedna članica -Sanja Deanković, iz Kaštela (Hrvatska) što nam je veoma drago. Svako povećanje tima donese nam novu energiju i obogaćuje naš rad kroz nove ideje, poglede i pristupe.

Prvi put se naš godišnji sastanak održao u beogradskom uredu (najzad su se i za to stekli uslovi). Naš radni plan za 2003. godinu predviđa još više aktivnosti nego u prethodnoj što nas i raduje i plaši u isto vreme. I pored svih naših aktivnosti vidimo još mnogo bitnih stvari na kojima se mora raditi i veoma nam teško pada što zbog nedostatka kapaciteta nismo u mogućnosti da na tome radimo. Očigledna je sve veća potreba za osnaživanjem kvalitetnih lokalnih inicijativa (osoba) i njihovog regionalnog umrežavanja čemu mi, kroz Trening za trenere/ice, i težimo.

U poseti su nam bili predstavnici Švajcarskog ministarstva inostranih poslova kao i mnogi/e naši/e prijatelji/e, saradnici/e i kolege/inice.

Od pre nekoliko dana ime Jugoslavija je prestalo zvanično da postoji pretvorivši se bez mnogo pompe i svečanosti u državu Srbija i Crna Gora. Taj je gest naišao na veoma različite reakcije i u zemlji i van nje.

Zabrinjavajuća je situacija na jugu Srbije. Plamen oružanih sukoba kao da ponovo počinje da tinja i to uglavnom po istom scenariju i redosledu kao i prethodnih godina. Ponovo se mogu čuti iste rečenice i nazivi u medijima i od političara, ponovo nemadovoljno prostora da se razgovara o potrebama i prisutnom osećaju nesigurnosti .

Pokrenuta je neka vrsta javne diskusije o lustraciji u sudstvu (zabrana obavljanja javnih funkcija osobama za koje je dokazano da su u prošlosti kršili ljudska prava i/ili bili uključeni u korupciju) posle nekoliko upečatljivih primera koji ukazuju na alarmantnu korumpiranost pravosudnog sistema. Paralelno s tim dešavaju se retki procesi na kojima se sudi nekima od odgovornih za zločine počinjene u protekloj deceniji (kao što je otmica i ubijanje Muslimana u Štrpcima).

Jedan od optuženih za ratne zločine na teritoriji BiH, Hrvatske i Vojvodine - Vojislav Šešelj, predao se Tribunalu u Hagu posle objavljivanja optužnice protiv njega. Javnost u Srbiji glasno čeka da sagleda razloge ovog čina. Smešno je i pomisliti da razlozi leže u katarzi ili veri u međunarodnu pravdu. Nekoliko toplih dana zaredom glade Beograd po glavi... Proleće? ☺

Dok finalizujemo ovaj izveštaj stigla je vest da je ubijen još jedan čovek. Zgroženi smo. Čujemo komentare da se to na ovim prostorima stalno dešava, i to nas pogađa jer ne želimo da verujemo da živimo na mestu gde je stanje svesti takvo da je ubistvo sasvim „normalna“ i očekivana pojava. Ubijen je premijer u sred bela dana ipred sedišta Vlade. Ta činjenica sa sobom nosi veoma jaku i brutalnu poruku. Ubijen je čovek koji je umeo, imao snage i volje da radi na presudnim promenama u Srbiji. Bez obzira koliko mi kritikovali njegov rad, što nam i naša osnovna građanska dužnost nalaže, svesni smo koliki gubitak za ovo društvo njegova smrt predstavlja. Koliko god smo bili nezadovoljni nekim njegovim političkim potezima, on nam je ipak davao nadu da ima šanse da zajedno izgradimo društvo koje kao svoje osnovne vrednosti vidi zalaganje za mir, nenasilje i ljudska prava.

Obeshrabruje nas to što od velikog broja mladih ljudi čujemo komentare da više nema nade, da sada više nego ikad razmišljaju o tome da napuste ovu zemlju.

S jakim osećajem solidarnosti izjavljujemo saučešće porodici i prijateljima Zorana Đinđića.

2. GLAVNE AKTIVNOSTI

2.1. Program Trening za trenere/ice iz nenasilne razrade konflikata (faze V i VI)

2.1.1. Faza V (prateći sastanci) Novembar - Decembar 2002.

U toku faze IV programa *Trening za trenere/ice* na osnovu ideja učesnika/ca o aktivnostima koje bi voleli/e da sprovedu formirani su timovi koji su preuzeli odgovornost za razradu ideja, njihovu organizaciju i implementaciju. Timovi učesnika/ca su se okupili oko ukupno šest ideja:

trening za prosvetne radnice/ke iz Bosne i Hercegovine i Vojvodine
trening za aktivistkinje/aktiviste iz različitih delova Makedonije
trening za novinare/ke iz SRJ
trening iz nenasilne razrade konflikata za ljude sa prostora bivše SFRJ
trening za mlade na Kosovu
trening za mlade u Crnoj Gori

Način na koji su odabrane aktivnosti nas raduje, kako nismo imali osećaj da učesnici/e žele da rade «treninge radi treninga», već da su visoko motivisani da rade na problemima u sredinama iz kojih dolaze. Jedan od pokazatelja nam je bio i to što su učesnici/e iz Makedonije izrazili želju da rade upravo u Makedoniji na međuetničkim odnosima, učesnice sa Kosova na Kosovu, novinarke su izrazile želju da rade sa medijima, pedagoginja u osnovnoj školi da radi sa prosvetnim radnicima/ama, učesnici/e iz Crne Gore da rade sa mladima u Crnoj Gori. Pored ove «lokalne orijentacije» određen broj učesnika/ca je imao želju da radi regionalno, pa su se odlučili da rade sa ljudima sa prostora bivše SFRJ ili da se priključe nekoj od «lokalnih» aktivnosti kako bi doprineli svojim pogledom «izvana» i svojim relativno sličnim iskustvom.

Faza V ovog programa je predstavljala mogućnost timovima učesnika/ca da se sretnu, razrade ideje o aktivnostima, naprave precizan radni plan i podelu odgovornosti na osnovu njega i dobiju podršku od strane CNA tima u meri u kojoj im je potrebna. Najviše vremena na ovim sastancima učesnici/e su iskoristili/e upravo za svoje interne dogovore i podele odgovornosti. Naša uloga se svodila na davanje preporuka o čemu sve treba misliti i šta sve treba uraditi u toku organizacije jednog treninga. Drugi deo sastanka je većinom bio posvećen savetima i otvorenim pitanjima u vezi projektnog predloga, budžeta, izrade finansijskog izveštaja i narativnog izveštaja.

U toku ove faze programu su se priključile i dve osobe koje su učestvovala na nekom od naših prethodnih *Treninga za trenere*: jedan muškarac koji je učestvovao u programu 1998-99, i jedna žena koja je učestvovala u programu 2001. Time smo napravili/e još jedan korak ka ostvarenju naše želje da povežemo učesnike/ce različitih programa *Treninga za trenere* i time širimo mrežu međusobne podrške u radu.

U ukupno pet aktivnosti po jedna osoba iz CNA tima priključiće se trenerskim timovima, na njihov zahtev. U timu za sprovođenje šeste aktivnosti biće naš kolega i prijatelj, učesnik programa *Trening za trenere* 1998-99, koji ima dosta iskustva u radu. Ovakva postavka je došla kao rezultat želje učesnika/ca da u svom timu imaju i osobu sa više iskustva. To nam je jako značajno, kako naše iskustvo govori da prisustvo u timu osobe koja ima više iskustva čini veliku podršku onima koji ga nemaju.

Veoma smo zadovoljni kako je protekla ova faza programa. Sastanci jesu veoma dugo trajali (nekada i po deset sati dnevno), ali ih je pratila visoka motivacija. Zaista je divno videti kako učesnici/e programa postaju naši ravnopravni saradnici/e, preuzimajući sve više odgovornosti na sebe.

2.1.2. Faza VI (*petodnevni trening*) 13-18.12.2002, Bečej

Faza VI programa *Trening za trenere/ice* je sasvim novo iskustvo i za učesnike/ce programa i za sam trenerski tim. Ideja je bila da u toku ove faze vežbamo javnu prezentaciju mirovnog rada, a i da se vratimo u širi kontekst rada na izgradnji mira, analizirajući i «razgradnju mira» i tematizujući rad na suočavanju sa prošlošću.

Odlučili/e smo da, kao i prethodni trening, i ovaj održimo u Vojvodini, prvenstveno zbog dobre saobraćajne veze sa drugim krajevima bivše SFRJ, a i lepog iskustva rada u Bečeju. Međutim, pogrešili smo pa smo otišli u drugi hotel, hotel «Fantast» u blizini Bečeja, što nas je koštalo dosta energije, truda i vremena u ponovnim i ponovnim pregovorima sa hotelskim osobljem i upravom, kako do ostvarenja prvobitnog dogovora nije došlo. Našeg prvog radnog dana smo shvatili/e da nemamo raspoloživu radnu prostoriju, bez obzira što je ona bila dogovorena, no hotelskoj upravi je bila prioritetnija neka proslava krunisana ekipom RTS-a i lokalnim političarima. Naši pokušaji da dobijemo radni prostor su ostali bezuspešni, kako je upravnik hotela samo slegao ramenima i govorio kako se «tu ništa ne može» i kako se «u našem narodu još uvek daje prednost političarima i državnoj televiziji» i «moramo to da shvatimo». Mi to nismo mogli da shvatimo jer takav dogovor nije bio, a i celi iznos troškova hotela smo platili unapred jer je to «politika hotela». S politikom plaćanja celog iznosa troškova hotela unapred imamo dosta dobro iskustvo, tako da u ovom slučaju nismo posumnjali da to možda ne treba raditi, naročito iz razloga što smo za ovaj hotel dobili dosta preporuka.

Prosto ne verujući šta nam se događa i pokušavajući da obezbedimo neki radni prostor izgubili smo pola radnog dana, i na kraju završili u foajeu bungalova u kome je bilo jako teško raditi jer su i pored dogovora i natpisa na ulazu zaposleni u hotelu i gosti svaki čas tuda prolazili.

S obzirom na novonastalu situaciju morali/e smo da pretumbamo planirani koncept treninga, trudeći se da ništa ne izgubimo. Međutim kako su svi bili jako nervozni i razočarani, kako je u foajeu u kom smo se trudili da radimo bilo jako hladno (toliko da smo sedeli u jaknama), uz dodatnu tenziju nakon ručka na kome su obroci bili jako mali i vrlo neukusni, tako da su svi ostali gladni, energija i motivacija za rad su bili na najnižem mogućem nivou. Da je kojim slučajem ovo bio jedan od osnovnih treninga na kome se ljudi prvi put sreću, trening bi bio poptuna propast i ne bi nas iznenadilo kada bi se više ljudi pokupilo i otišlo kući. Međutim, kako se ova grupa ljudi dosta dobro poznaje i procenjujemo ih kao visoko motivisane za rad na izgradnji mira, smogli su snage da učestvuju u radionici to popodne, da razumeju situaciju i ne svaljuju svu odgovornost na nas.

Od drugog radnog dana imali smo unapred dogovorenu radnu prostoriju, međutim situacija sa hranom i grejanjem je ostala nepromenjena, ali i sa načinom na koji se većina hotelskog osoblja ophodila prema nama.

I pored ovih poteškoća koje su i te kako uticale na rad i zahtevale svakodnevni angažman i pregovore sa hotelom, uspeali smo mnogo toga da uradimo, prvenstveno zahvaljujući visokoj motivaciji učesnika/ca programa.

Ne želimo da se izveštaj o treningu svede na žalbe na hotel, no imamo potrebu i odgovornost da prenesemo ovo iskustvo i upozorenje drugim grupama koje u nedostatku svog prostora organizuju rad u hotelima.

Svakako je pečat treninga, ako na trenutak zaboravimo nevolje sa hotelom, radionica na temu javne prezentacije mirovnog rada. U okviru nje radili smo kratke scene u kojima su učesnici/e imali zadatak da u različitim situacijama prezentuju upravo onu aktivnost koju su odabrali da sprovedu početkom 2003. godine u okviru programa *Trening za trenere/ice*. Timovi učesnika/ca su gostovali u jutarnjem programu televizije YU info, bili u poseti Ministarstvu prosvete od koga su tražili dozvolu za rad sa zaposlenima u prosveti, bili u poseti lokalnim vlastima od kojih su tražili mogućnost podrške, bili u poseti lokalnoj organizaciji veterana rata pozivajući ih da se prijave za učešće u okviru treninga, prezentovali svoju ideju donatorima, međunarodnoj mirovnoj organizaciji, itd. Ove kratke scene smo snimali i nakon ponovnog gledanja analizirali. Prepodnevne scene su bile nešto jednostavnije, dok su popodnevne bile dosta kompleksnije i teže. Ispostavilo se da je ova radionica zahtevala mnogo veći emotivni napor i da je bila mnogo stresnija nego što smo očekivali. Dosta ljudi se u nekim situacijama prvi put našlo (npr. poseta nacionalistički orijentisanoj lokalnoj vlasti, poseta veteranima rata, intervju sa nedobronamerno orijentisanim novinarom) i bilo im je dosta teško da se nose s njima. Same analize scena su bile dosta detaljne i vrlo korisne. Dosta pažnje smo posvećivali upravo jeziku i načinu na koji se obraćamo široj populaciji, ili ljudima koji nemaju direktne veze sa mirovnim radom, jer primećujemo da mirovne grupe (a time i mi) razvijaju neki svoj «meta»-jezik za koji sumnjamo da je razumljiv svima.

Veoma zanimljiva je bila radionica na temu izgradnje, odnosno razgradnje mira u toku koje smo analizirali koliko mi sami, a i različite društvene grupe, svojim radom doprinosimo izgradnji mira, a koliko nekim aspektom svog delovanja postizemo upravo suprotan efekat i doprinosimo razgradnji mira. Razgovor je bio usmeren na analizu pojmova koji se često koriste u krugovima ljudi koji sebe smatraju aktivistima/aktivistkinjama, pojmove za koje mislimo da se ne preispituju u dovoljnoj meri i da se ne obraća dovoljno pažnje na neke njihove aspekte (konflikt rezolucija, zadovoljavanje stranih standarda, nenasilna komunikacija, zdrava konkurencija između NVO, samo su neki od obrađivanih pojmova).

U toku ove faze smo po prvi put na treningu tematizovali rad na suočavanju sa prošlošću. Pripremajući koncept te radionice imali smo veoma velika očekivanja od nje u želji da u toku jednog radnog dana obradimo što više otvorenih pitanja koje imamo u vezi te teme. Naša potreba je bila da ovu temu sagledamo na društvenom nivou, međutim ispostavilo se da su učesnici/e imali potrebu da je sagledavaju više na ličnom nivou, većinom ne postavljajući društveni nivo kao svoj prioritet. Takođe, primetili smo da se dosta meša i izjednačava rad na izgradnji mira i rad na suočavanju s prošlošću. Svakako, ta dva polja se dosta preklapaju, ali nikako ne možemo reći da su u osnovi isto. Ovakav ishod radionice nam je samo dao osećaj koliko mnogo je potrebno raditi na tematizovanju suočavanja sa prošlošću, naročito sa ljudima koji su posvećeni radu na izgradnji mira i koji imaju senzibilitet potreban za produktivan pristup toj temi.

2.2. Sastanci sa Udruženjima boraca u Knjaževcu i Medveđi

Tokom februara dvojica članova CNA, u okviru istraživanja mogućnosti vezanih za dalji rad na projektu Suočavanja s prošlošću posetili su Udruženja boraca u Knjaževcu i Medveđi.

Osnovni ciljevi posete bili su:

traganje za potencijalnim učesnicima u projektu (učesnicima ratova na teritoriji bivše Jugoslavije) koji bi mogli sudelovati u javnim tribinama koje će CNA organizovati;

ostvarivanje saradnje i međusobne podrške između CNA i Udruženja boraca kao jedan od bitnih faktora uspeha u radu na polju suočavanja s prošlošću;

upoznavanje sa lokalnim prilikama i potrebama da se na tome radi u lokanim zajednicama;

traganje za potencijalnim partnerskim organizacijama s kojima želimo ostvariti različite vidove saradnje u razvijanju i kreiranju ovog (i sličnih) programa.

Prvi sastanak je bio u Knjaževcu u prostorijama Timočkog kluba 11.02. gde smo se sreli sa predstavnicima Udruženja ratnih veterana Knjaževca. Sastanak je protekao u opuštenom i prijateljskom razgovoru i naš je osećaj da se čitava ideja veoma dopala sagovornicima koji su nam to nekoliko puta i naglasili. Ustanovili smo da postoje mogućnosti za saradnju sa nekim članovima Udruženja (koje je, nažalost, zastalo u svom radu zbog poteškoća i nedostatka «pokretačke snage» sa kojima su se susreli iako imaju veliki broj članova) na konkretnim aktivnostima u okviru projekta Suočavanja s prošlošću i njegovog daljeg razvoja. Dobili smo i dosta informacija o dešavanjima u tom mestu koja nam nisu bila poznata (kao što je odbijanje velikog broja mobilisanih građana Knjaževca da odu na ratište 1991. godine) što je još više doprinelo korisnosti ove posete.

21.02. posetili smo Medveđu, opštinu koja se jednim svojim delom graniči sa Kosovom i u kojoj je, kako nam je izgledalo, veoma prisutna napetost između albanskog i srpskog življa koji tu žive. Bitno je reći da Medveđa zajedno sa Preševom i Bujanovcem pripada opštinama gde je međuetnička napetost aktuelna već duže vreme i gde su se već više puta dešavali i oružani sukobi. Naš je utisak da ta situacija dolazi iz vrlo složenih problema kao što su: nerazrešeni konflikt nastao kao

posledica neujednačenih ljudskih i građanskih prava za različite etničke grupe u tom području (Albanci su doskora smatrani građanima drugog reda); nerazjašnjene ingerencije lokalnih vlasti; politička previranja između Srbije i Kosova (trgovina zahtevima i ubiranje političkih poena) kao i mnogi drugi razlozi koji se ovde prepliću. Upotreba etničkog ključa za reprezentaciju multietničnosti u lokalnim institucijama je tretirana od strane vlasti kao rešenje problema a ne kao put suočavanja s problemima. Posledice toga su da ljudi nemaju osećaj da su reprezentovani u lokalnim institucijama zbog nezadovoljenih potreba i nedostatka komunikacije između lokalnih vlasti i građana.

«Udruženje boraca ratova od 1990.» koje smo posetili ogranak je udruženja koje postoji na nivou Srbije i ima svoje podružnice u mnogim gradovima Srbije. Udruženje broji dosta članova i ima jako dobru saradnju sa SO Medveđa. Predstavnici udruženja sa kojima smo se sreli pokazali su visoku motivaciju za saradnju sa CNA u aktivnostima vezanim za suočavanje s prošlošću na šta nam je ukazivala i njihova pažljiva priprema za sastanak kao i predlozi oblika saradnje koje smo od njih dobili. Imamo utisak da ćemo u budućnosti biti u prilici da upotrebimo mnogo toga iz ove saradnje u našem radu, a osećaj zadovoljstva na kraju sastanka bio je očigledno prisutan kod svih nas koji smo u njemu učestvovali.

Iz ova dva jednodnevna sastanka ponovo smo sagledali bitnost saradnje sa boračkim udruženjima u mirovnom radu, a posebno u radu na programima koji se bave suočavanjem s prošlošću i izgradnjom poverenja na prostorima bivše Jugoslavije. Možemo reći da je ta saradnja nužna i predstavlja jedan od najboljih puteva za rad na tom procesu jer otvara mnogo više prostora kroz samo uključenje aktera nekadašnjih ratnih sukoba u aktivnosti usmerene na izgradnju trajnog mira. Nama je svaka povratna informacija dobijena od ovakvih organizacija i pojedinaca «suvo zlato» koje želimo da iskoristimo u kreiranju naših daljih programa. Razumevanje na koje nailazimo kod pripadnika ovih društvenih grupa kazuje nam da smo na dobrom putu.

3. OSTALE AKTIVNOSTI

3.1 Godišnji sastanak članova i članica CNA

Beograd, 17-18. januar 2003.

Početak ove godine skupili smo se u beogradskom uredu CNA kako bismo dogovorili/e precizan godišnji plan, aktivnosti koje nas očekuju i podelili/e odgovornosti za njih. Osim što smo detaljnije odredili/e naš godišnji plan, razgovarali/e o drugim stvarima koje se odnose na naš rad, ovo je bila retka prilika da se svi na istom mestu okupimo i razmenimo naše ideje, razmišljanja i dr.

U okviru sastavljanja našeg plana za 2003. godinu, razgovarali/e smo više o treninzima, "suočavanju s prošlošću", sastanku umrežavanja, fundraisingu.

Razmenili/e smo informacije, ideje i dogovorili/e konkretne aktivnosti koje prethode tribinama "suočavanje s prošlošću" a koje će se prvo održati u BiH u martu mesecu. Odlučili/e smo da sastanak umrežavanja pomerimo za kraj godine s obzirom da nam je tema sastanka upravo "suočavanje s prošlošću", a da bismo nakon održanih tribina svakako imali mnogo više ideja, ljudi, materijala.

Što se treninga tiče, dogovoreno je da se u evaluaciji trenerskog tima više pažnje posveti ispunjenosti ciljeva (da li su ispunjeni, u kojoj meri), da se pri odabiru učesnika/ca za trening za trenere/ice obrati pažnja da prednost imaju oni koji su bili na našem osnovnom treningu. Kako nismo u potpunosti bili zadovoljni informacijama koje dobijamo iz prijava učesnika/ca za treninge, dogovorili smo se da u pozivima jasnije podvučemo kontekst izgradnje mira na kome radimo i da više pažnje usmerimo ka tome kako zainteresovani pojedinci/ke vide svoju ulogu na tom polju.

Na sastanku se takođe pokrenulo pitanje novih ideja i aktivnosti koje bismo voleli/e raditi. Kao poteškoća se javlja nedostatak kapaciteta i vremena da bi se te ideje realizovale, ali s druge strane postoji mogućnost da se one na određeni način ipak provlače kroz naš rad i da podržimo one koji to rade. Tako na primer istraživanje o mogućim konsekvencama ulaska u NATO nam je vrlo važno, pa ćemo pokušavati da podržimo zagrebački CMS koji ga je pokrenuo, kroz sugestije, povratne informacije. Razgovor o (ne)ulasku u NATO bio je dosta inspirativan za sve nas i čini nam se da bi neke opšteprihvaćene floskule kao "evroatlantske integracije" bilo veoma zanimljivo analizirati kroz temu strukturnog nasilja kojom se bavimo na našim radionicama.)

Još jedna od ideja jeste podržavanje organizacije "Loja" iz Tetova i njihove ideje o tv emisiji "Dekodiranje kultura" gde bi se radilo na razbijanju predrasuda i stereotipa koji postoje prema ljudima različitih nacionalnih, verskih i kulturnih identiteta. Želimo prvo da napravimo probne snimke-razgovore s ljudima i onda da vidimo kako dalje možemo da učestvujemo u ovakvom projektu.

Poveo se razgovor i o učesnicima/ama s prethodnih bazičnih treninga, odnosno na koji način ih se može i dalje podržavati, po završetku treninga. Naime, neki/e od njih nisu postali/e učesnici/e Treninga za trenere/ice, ali i dalje rade na izgradnji mira. Pokušaćemo neke od njih podržati kroz povezivanje s drugim učesnicima/ama i dalji kontakt s njima i svesni smo, istovremeno, da ovaj vid podrške umnogome zavisi od lične inicijative svakog od članova/članica našeg tima.

Jedan od razloga zašto su nam ovi sastanci veoma važni leži u činjenici da na njima kroz međusobnu razmenu i razgovore radimo na kontinuiranom procesu izgradnje tima. Razmena informacija o tome kako smo trenutno i kakvih poteškoća i potreba imamo pruža nam bolji međusobni uvid kako da se međusobno podržimo. Ovakav međusoban odnos čini nas snažnijim da se svi zajedno sakupimo i usmerimo energiju za aktivnosti na kojima radimo. Prvi put je na ovakvom sastanku prisustvovala i nova članica našeg tima Sanja Deanković.

Sve u svemu, u prethodnoj godini smo puno radili, otvorili neka nova polja našeg delovanja; takođe, nismo se uvek najbolje osećali sa različitim vrstama pritisaka kojima smo bili izloženi, ali nam je zajednički utisak da je sve to bilo dragoceno „kaljenje“ za ono što nam predstoji tokom ove godine.

4. PLAN AKTIVNOSTI

4.1. CNA plan aktivnosti za 2003. godinu

Na zajedničkom sastanku celog CNA tima održanom sredinom januara dogovoren je plan aktivnosti za celu godinu i raspodeljene odgovornosti za pojedinačne aktivnosti.

U toku 2003. godine CNA ured u Beogradu i Sarajevu organizovaće sledeće:

Trening za trenere/ice 2002/03, Faza VII i Faza VIII

Ovo su dve poslednje faze programa *Trening za trenere/ice iz nenasilne razrade konflikata*, koji je počeo u julu 2002. godine.

U okviru faze VII koja traje oko pet meseci, učesnici/e programa uz podršku CNA tima realizovaće aktivnosti osmišljene u prethodnim fazama programa. To je jedna od najvažnijih tačaka treninga jer za cilj, pored praktične primene svega onoga što se radilo u okviru programa, ima i osnaživanje i umrežavanje polaznika/ca za dalji rad tj. rad na multiplikaciji što jeste jedan od naših prioriteta.

Treninzi koje će organizovati učesnici/eće biće održani sledećim redosledom i baviće se sledećim temama:

1. **28.02. - 07.3.2003.** Trening nenasilne razrade sukoba za mlade iz C. Gore,
2. **15.3. - 23.3.2003.** Trening nenasilne razrade sukoba za novinare/ke iz Srbije, C. Gore i sa Kosova.
3. **03.4. - 13.4.2002.** Trening međuetničke saradnje u Makedoniji.
4. **09.4. - 13.4.2003.** Trening nenasilne razrade sukoba za prosvetne radnike/ce iz BiH i Vojvodine.
5. **08.4. - 15.4.2003.** Regionalni osnovni trening iz nenasilne razrade sukoba.

Osma (poslednja) faza programa TzT biće održana od **23 - 27.5.2003.god.** U okviru nje radićemo na zajedničkoj evaluaciji svih faza TzT kao celine kao i za razgovor o tome - šta dalje? - tj. kakvi su dalji planovi polaznika/ca, gde i kakva vrsta podrške im je potrebna od CNA a i međusobno. Deo vremena će biti posvećen i za razgovor o umrežavanju i saradnji učesnika/ca (i CNA) i nastavku rada na izgradnji mira.

Osnovni treninzi iz nenasilne razrade konflikata

U toku 2003. godine planiramo da organizujemo tri *Osnovna treninga iz nenasilne razrade konflikata*:

1. od 2-12.5. 2003
2. od 6-16.6.2003.
3. od 1-11.8.2003.

Mesta održavanja treninga ćemo naknadno utvrditi.

Rad na suočavanju s prošlošću

Posle prošlogodišnjih četiri pilot- tribina u Srbiji organizovaćemo još sedam javnih tribina u BiH, Srbiji i C. Gori pod nazivom «Od prošlosti OTKUD JA U RATU ka budućnosti KAKO KA TRAJNOM MIRU?» na kojima će učestvovati bivši učesnici ratova u Hrvatskoj i BiH. One predstavljaju nastavak niza tribina predviđenih u okviru projekta «Suočavanje s prošlošću» koji smatramo jako bitnim za rad na izgradnji mira u regionu.

Prva će biti održana **15.3.2003.** u Zenici, druga **28.3.2003.** u Banja Luci a ostalih pet će se desiti u oktobru i novembru u Srbiji i C.Gori.

Od **30.4-6.5.2003.** i od **21-23.6.2003.** u okviru projekta «Suočavanje s prošlošću» organizovaćemo dva treninga za bivše učesnike ratova (od 1990 - 1995) iz Srbije, C.Gore, BiH i Hrvatske. Ta dva treninga imaju za cilj pripremanje grupe učesnika za učestvovanje na tribinama koje će se dešavati u narednom periodu u BiH, Srbiji i C. Gori u organizaciji CNA.

Sastanak umrežavanja na temu «Suočavanje sa prošlošću»

U poslednjem mesecu ove godine (od **17-22.12.**) organizovaćemo prvi od tri predviđena sastanka umrežavanja. Tema ovog sastanka biće «Suočavanje s prošlošću na exYu prostoru». Učesnici će biti osobe koje rade na ovim pitanjima u regionu.

Ideja je da radimo na razmeni iskustava i informacija o dosadašnjim aktivnostima na tu temu, da radimo na poboljšanjima pristupa temi i nađemo okvire saradnje i međusobne podrške.

Trening za Trenere/ice 2003/04. (Faze od I - VI)

U julu počinje novi program Treninga za Trenere/ice koji će trajati do sredine 2004. a sastojaće se od osam faza po ugledu na prethodni. U ovoj godini biće sprovedeno prvih šest faza i to:

I faza - desetodnevni trening (**4-14.7.2003.**)

II faza - prateći sastanci sa timovima učesnika (**jul - avgust**)

III faza - desetodnevni trening (**22.8-2.9.2003**)

IV faza - petodnevni trening (**17-22.10.2003**)

V faza - prateći sastanci sa timovima učesnika (**novembar**)

VI faza - petodnevni trening (**5-10.12.2003.**)

CNA veoma pozdravlja povratne informacije, sugestije, pitanja i kritike u vezi sa ovim izveštajem i našim radom uopšte.
Vaša razmišljanja su nam od pomoći!
Hvala vam.

Zahvaljujemo se svima koji su podržali projekat KURVE Wustrow - Centar za nenasilnu akciju, finansijski ili svojim angažovanjem koje je omogućilo ovaj projekat i pomoglo da se osigura njegova primena kao i svima onima koji su bili sa nama u svojim mislima.

POSEBNO HVALA:

Auswärtiges Amt - German Federal Ministry of Foreign Affairs
Berghof Stiftung & Berghof Research Institute for Creative Conflict Management
Cara Gibney
Celia McKeon
Centar za mirovne studije Zagreb
CNA ured u Sarajevu
Deutsche Friedensgesellschaft Vereinigte Kriegsgegner - DFG VK Bielefeld
Martina Fischer
Natascha Zupan
Nina Vukosavljević
Quaker Peace and Social Witness London
Swiss Federal Department of Foreign Affairs
Ursula Renner
svim učesnicima i učesnicama treninga

Helena Rill
Ivana Franović
Milan Colić
Nenad Vukosavljević

za Centar za nenasilnu akciju
u Beogradu, marta 2003.

Ovaj izveštaj može se slobodno distribuirati uz znanje izvora.

© CNA